

Č. 125 / Január – Marec 2008

KAMPAŇ EAPN ZA SYSTÉMY PRIMERANÉHO MINIMÁLNEHO PRÍJMU

OBSAH

Kampaň EAPN za minimálny príjem

- Prehľad kampane EAPN
- Reakcia EAPN na konzultácie Komisie o aktívnej inklúzii
- Čo očakáva EAPN od tejto kampane?
- Systémy minimálneho príjmu v EÚ: Rozdielne skutočnosti
- Minimálny príjem: o čom hovoríme?
- Systémy minimálneho príjmu: Mýty a skutočnosti
- Aké to je žiť z minimálneho príjmu?
- Kampaň EAPN: Interview s EAPN Rakúsko a EAPN UK
- Neľahké rozprávanie o chudobe...

Správy z Belgicka

- Kampaň EAPN Belgicko za minimálny príjem vyvoláva pozitívne reakcie
- EAPN Belgicko stredobodom pozornosti
- Belgická politická kríza spôsobuje sociálnu neistotu

KAMPAŇ EAPN ZA SYSTÉMY PRIMERANÉHO MINIMÁLNEHO PRÍJMU

Každý si zaslúži dôstojný život: prehľad kampane EAPN za systémy primeraného minimálneho príjmu

19. decembra 2007 spustila EAPN v rámci celej EÚ kampaň za systémy primeraného minimálneho príjmu. V súčasnosti sú systémy minimálneho príjmu zavedené v 24 z 27 členských štátov, avšak existujú závažné nedostatky v ich dostupnosti a adekvátnosti. Je na čase uviesť zreteľne, že systémy primeraného minimálneho príjmu sú základnou podmienkou EÚ, ktorá je založená na sociálnej spravodlivosti a rovnakých príležitostiach pre všetkých!

Minimálny príjem môžeme definovať ako záruku príjmu, ktorý nie je podmienený platením príspevkov a umožňuje ľuďom neschopným postarať sa o seba poberať minimálnu sumu peňažného príjmu. Mať dostatok peňazí na prežitie je nevyhnutným predpokladom pre dôstojný život, i keď chudoba sa netýka iba peňazí. Systémy minimálneho príjmu sú taktiež základným kameňom sociálnej ochrany. V rámci nedostatočného pokroku v boji proti chudobe existujú 3 hlavné dôvody, prečo EAPN chce v súčasnosti viesť kampaň za minimálny príjem.

Systémy minimálneho príjmu nie sú v súčasnosti dostupné pre každého a ich úroveň je príliš nízka, aby umožnili slušnú životnú úroveň

Systémy minimálneho príjmu neexistujú vo všetkých krajinách EÚ. Taliansko, Grécko a Maďarsko nevytvorili takéto systémy na národnej úrovni. Dostupnosť pre všetkých nie je zaručená ani tam, kde existujú. Niektoré skupiny nemajú nárok na minimálny príjem kvôli veku, stavu zamestnanosti alebo štatútu prisťahovalcov. Komplikovanosť systémov znemožňuje ľuďom, aby využili svoje práva: podporné systémy, ktoré existujú sú často zložitou, spleťou sieťou, cez ktorú je podľa mnohých veľmi náročné prejsť a ktorá pôsobí

ako bariéra pri uplatňovaní toho, čo im oprávnene prináleží.

Systémy minimálneho príjmu často nie sú nastavené na dostatočne primeranej úrovni, aby dostali ľudí z chudoby. Nezohľadňujú nárast životných nákladov ani zvyšujúce sa ceny služieb, ktoré sú pre ľudí nevyhnutné ako bývanie alebo energia. Nezohľadňujú realitu značného finančného nedostatku a zadĺženosti, v ktorej sú ľudia často nútení žiť.

Zvyšujúca sa podmienenosť minimálneho príjmu má vraj 'stimulovať' ľudí k práci

Pri poberaní minimálneho príjmu (dávok sociálnej pomoci v SR) sa kladie čoraz viac podmienok so snahou donútiť ľudí vstúpiť na trh práce. Dávky sa po určitom čase znižujú ako 'stimul' pre aktívnejšie hľadanie zamestnania. To vedie v niektorých prípadoch k tomu, že sociálne dávky sa podmieňujú prijatím menej kvalitného pracovného miesta, ktoré nezodpovedá osobným schopnostiam a potrebám. Kvôli týmto sankciám sa ľudia nespravodlivo ocitajú v situácii bez nároku na akýkoľvek príjem na živobytie.

Navzdory populistickým presvedčeniam, ktoré sú základom tohto nátlaku, si ľudia chcú nájsť prácu a byť užitoční pre spoločnosť, avšak čelia mnohým prekážkam a bariéram, ktoré im v tom zabraňujú (napr. nedostatok kvalitných pracovných miest, nedostatočný prístup k vzdelaniu a školeniu atď., nedostatok podporných služieb ako starostlivosť o dieťa a iné služby starostlivosti).

Nedostatok verejného a politického uznania práva na prístup k minimálnym zdrojom kvôli negatívnym predstavám a nepravdivým stereotypom

V politickom a verejnom poznaní tejto situácie existujú obrovské medzery spojené so stigmatizáciou poberania dávok a s častými nepravdivými predstavami o ľuďoch, ktorí prežijú z minimálneho príjmu. Namiesto toho, aby bol minimálny príjem považovaný za nevyhnutný pre slušnú spoločnosť a bol dostupný pre všetkých v prípade potreby, vníma sa ako pomocná ruka poskytnutá lenivým ľuďom, čo nemajú v úmysle hľadať si prácu.

Prístup k minimálnemu príjmu je sociálnym právom a predpokladom pre dôstojný život. V slušnej spoločnosti by žiaden jednotlivec – muž, žena alebo dieťa nemal byť donútený žiť pod hranicou chudoby. Poskytovanie minimálneho príjmu v našej

spoločnosti prináša mnohé pozitíva, nielenže poskytuje zabezpečenie v neprijemných situáciách pre tých, ktorí nie sú schopní pracovať, ale poskytuje ľuďom nevyhnutné zabezpečenie, aby si mohli aktívne hľadať prácu a nebojovať iba o prežitie. Bez poskytnutia minimálneho príjmu by chudoba bola pre spoločnosť oveľa nákladnejšia z hľadiska zdravotnej starostlivosti, vzdelania, verejných výdavkov atď.

Systémy minimálneho príjmu často nie sú nastavené na dostatočne primeranej úrovni, aby dostali ľudí z chudoby

Minimálny príjem v procesoch EÚ...

1992: prvý krok, avšak stále málo...

24. jún 1992, Európska rada dospela k významnej jednomyseľnej dohode uznať základné právo človeka na dostatočné zdroje a sociálnu pomoc, aby mohol žiť v súlade s ľudskou dôstojnosťou (Odporúčanie 92/441/EHS).

EAPN už niekoľko rokov žiada, aby systémy minimálneho príjmu vychádzali zo základných práv, boli dostupné pre všetkých a nastavené na úrovni, ktorá umožňuje dôstojný život. EAPN zdôrazňuje, že takýto primeraný minimálny príjem by sa mal zavádzať spoločne s ďalšími opatreniami a za účasti ľudí, ktorí žijú v chudobe tak, aby sa prístup k primeranému minimálnemu príjmu, prístup k slušným pracovným miestam a prístup ku kvalitným službám v SR vzájomne posilňovali a aby bolo zabezpečené, že primeraná finančná a iná pomoc je poskytnutá ľuďom, ktorí sa nemôžu zamestnať kvôli povinnostiam v rodine, veku, nespôsobilosti, atď.

Stratégia 'aktívnej inklúzie': vítaná vhodná príležitosť

Od februára 2006 Komisia presadzuje nový prístup aktívnej inklúzie, ktorý je definovaný ako komplexná stratégia obsahujúca 3 hlavné prvky: 1) Začleňovanie na trh práce cez pracovné príležitosti alebo odborné školenia

2) Podpora príjmu na úrovni postačujúcej pre dôstojný život 3) Lepší prístup k službám s cieľom pomôcť začleniť sa na trh práce – služby starostlivosti o dieťa, zdravotná starostlivosť, poradenstvo, celoživotné vzdelávanie, IKT, flexibilná organizácia práce... EAPN víta tento holistický prístup.

V posledných mesiacoch viedla Komisia EÚ konzultácie s členskými štátmi, sociálnymi partnermi, Európskym parlamentom a všetkými zainteresovanými o ďalších krokoch na úrovni EÚ pri zavádzaní tohto prístupu. Najmä Európska rada by do konca roka 2008 mohla prijať súbor všeobecných zásad pre aktívnu inklúziu.

Vítame tento návrh a dúfame, že bude stimulovať členské štáty, aby pripravili systémy primeraného minimálneho príjmu, ktoré by mohli zmeniť život ľudí nachádzajúcich sa v chudobe. V kontexte, kde sa zamestnanosť často považuje za jedinú cestu, ako sa dostať z chudoby, to nebude jednoduché.

EAPN sa aj naďalej bude angažovať v politickej debata týkajúcej sa všetkých aspektov aktívnej inklúzie (pozri nasledujúcu časť), avšak túto problematiku taktiež uvedieme v širšom kontexte a prostredníctvom tejto kampane budeme pokračovať pri zvyšovaní povedomia, že nedostatočný primeraný minimálny príjem predstavuje naliehavý problém v Európskej únii.

Claire Champeix **Referentka EAPN pre politické záležitosti**

Pre viac informácií o kampani EAPN a o dostupných materiáloch kampane choďte na:
http://www.eapn.org/code/en/news_detail.asp?pk_id_content=3130

Potenciálny nový impulz pre Sociálnu Európu: reakcia EAPN na konzultácie Komisie o aktívnej inklúzii

17. októbra 2007 – Medzinárodný deň odstraňovania chudoby – Komisia vydala Oznámenie "Modernizácia sociálnej ochrany pre dosiahnutie väčšej sociálnej spravodlivosti a hospodárskej súdržnosti: presadzovanie aktívnej inklúzie ľudí najviac vzdialených od trhu práce"¹.

1

Pozri: http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/active_inclusion_en.htm

Ide o druhú fázu konzultácií iniciovaných v roku 2006, prostredníctvom ktorých Komisia presadzuje pojem aktívnej inklúzie. Tento pojem znamená súčasné zaistenie primeranej úrovne finančného príjmu, začleňovania na trh práce a lepšieho prístupu k službám.

Počas francúzskeho predsedníctva v druhej polovici roku 2008 budú členské štáty diskutovať o prijatí Spoločných zásad pre aktívnu inklúziu. V našej reakcii zverejnenej 28. februára EAPN víta tieto konzultácie Komisie ako dôležitú a aktuálnu iniciatívu, ktorá vyvoláva pozitívne očakávania v období, keď okrem iného kritizujeme všeobecný politický kontext na úrovni EÚ, ktorý nie je priaznivý pre boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu.

Trváme na tom, že aktívnu inklúziu je nevyhnutné chápať a implementovať ako celok, majúc na pamäti, že jej tri zložky sú prísne navzájom závislé a že primeraný príjem a služby sú nevyhnutným predpokladom pre zamestnanosť/sociálnu integráciu. EAPN taktiež odporúča, aby implementácia zásad aktívnej inklúzie bola vypracovaná prostredníctvom posilnenej otvorenej metódy koordinácie, dôslednejšieho prepojenia procesov, ktoré majú dopad na sociálnu inklúziu a bola podporená konkrétnymi finančnými nástrojmi. Taktiež požaduje usmernenie zo strany EÚ, aby sa zabezpečila kvalitatívna účasť organizácií proti chudobe a ľudí, ktorí žijú v chudobe na tvorbe sociálnej politiky ako nepretržitý dynamický proces.

Claire Champeix,
Referentka EAPN pre politické záležitosti

Čo očakáva EAPN od tejto kampane?

EAPN si myslí, že je skvelý čas na spustenie svojej kampane za minimálny príjem. Máme tri ciele:

Ciel' súvisiaci s politickými procesmi

Z krátkodobého hľadiska sme chceli, aby sa členské štáty zapojili a reagovali pozitívne v procese konzultácií Komisie o aktívnej inklúzii, ktoré sa skončili vo februári 2008. Teraz chceme monitorovať, ako sa členské štáty

pozitívne angažujú pri vypracovávaní spoločných zásad pre aktívnu inklúziu, ktoré majú byť prijaté do konca roku 2008. Taktiež chceme sledovať ako proces konzultácií o 'Aktívnej inklúzii' pripraví pôdu pre kroky viacerých členských štátov pri zaisťovaní prístupu k primeranému minimálnemu príjmu pre všetkých, ako aj priebeh debaty na európskej úrovni o väčšom počte záväzných nástrojov EÚ.

Ciel' súvisiaci so zvyšovaním povedomia

Chceme čeliť negatívnemu zobrazovaniu chudoby. Ľudia neveria, že chudoba je realitou v našich spoločnostiach. Tí, ktorí žijú v chudobe sú často vnímaní ako ľudia, čo nechcú pracovať, ktorým je potrebné sprísňovať podmienky na poskytovanie dávok s cieľom prinútiť ich prijať prácu. Chýba pochopenie ich reality a toho, že je potrebné riešiť iné otázky a najprv je im treba pomôcť, aby sa mohli plne zapojiť do spoločnosti! Chceme zmeniť také vnímanie.

Ciel' súvisiaci s rozvojom EAPN

Prostredníctvom tejto kampane sa snažíme vytvoriť presvedčivé posolstvo, ktoré EAPN bude využívať dlhodobo. Táto kampaň taktiež predstavuje začiatok procesu vytvárania možností viesť kampane v rámci národných sietí EAPN a pozdvíhania ich profilu ako organizácií, ktoré vedú kampane.

Systemy minimálneho príjmu v EÚ: Rozdielne skutočnosti

Takmer všetky členské štáty EÚ vytvorili univerzálny systém sociálnej pomoci, hoci v rozdielnych podobách a s rozličným načasovaním, s cieľom zaručiť všetkým občanom s trvalým pobytom minimálny príjem na "dôstojný život", pričom národné chápanie tohto pojmu "dôstojného života" môže byť veľmi rôznorodé.

V EÚ sú len tri krajiny, v ktorých neexistujú univerzálne systémy nárokovateľného minimálneho príjmu (NMP): Taliansko, Grécko a Maďarsko. Napriek tomu sa v týchto krajinách uskutočňujú reformy, avšak ich výsledky sú v súčasnom štádiu ešte nejasné.

Základné princípy: rozdielne národné chápania...

Ak sa pozrieme na základné princípy, ktoré tvoria štruktúru nárokovateľného minimálneho príjmu (NMP), môžeme rozlišovať rozdielne skupiny krajín:

Prvú skupinu tvoria krajiny, v ktorých sú systémy NMP zamerané na poskytovanie dostatočného náhradného príjmu na udržanie alebo dosiahnutie životnej úrovne spoločensky uznanej za nevyhnutné minimum pre slušný život (DE, AT, FI, SE, MT). Niektoré štáty k tejto formulácii ešte explicitne dodávajú cieľ sociálnej integrácie (prostredníctvom aktivácie) (DK, BE, LU, NL, FR).

V ďalšej skupine krajín je cieľ systémov NMP vyjadrený viac vo vzťahu k životnému minimu (ES, PT, SI, BG, RO, CZ, EE) alebo je zacielený na ľudí alebo domácnosti v núdzi (UK, IE, LV, PL, SK).

Španielsko a Luxembursko sú jediné krajiny, ktoré sa explicitne odvolávajú na boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu ako cieľ ich systémov NMP.

Zisťovanie príjmovej situácie (potrebnosti sociálnych dávok) a podmienka aktívneho hľadania práce pre tých, ktorí sú schopní pracovať, sú spoločné pre všetky systémy nárokovateľného minimálneho príjmu.

Úroveň poskytnutých dávok zostáva rôznorodá

Okrem týchto spoločných charakteristík je úroveň poskytnutých dávok značne rôznorodá v rámci EÚ. Na jednotlivca (a bez zohľadnenia iných sociálnych transferov) môže dosahovať od 28 euro/mesiac v Lotyšsku do 1130 euro v Dánsku.

Avšak v niektorých členských štátoch, kde je úroveň všeobecných dávok nižšia, ju dopĺňajú špecifické príspevky na bývanie, zdravie, rodinné prídavky alebo iné prídavky na pokrytie

nákladov na základné služby (vzdelanie, kúrenie, plyn-elektrina, doprava).

V niektorých krajinách existujú aj špecifické systémy NMP pre konkrétne skupiny populácie ako osoby v dôchodkovom veku alebo zdravotne postihnutí. Záchranná sieť môže zahŕňať prístup k špecifickým službám (právny zástupca, pomoc pri zadĺžení) a niekedy k vecným dávkam (potraviny alebo odevy).

Efektívnosť boja proti chudobe?

Čísla ukazujú, že v každej krajine EÚ čistý príjem domácností poberaúcich sociálnu pomoc nedosahuje prah chudoby - 60 % mediánu príjmu domácností, čo je referenčný prah chudoby v EÚ. Ak sa pozrieme na ekvivalentnú 50 %-nú hranicu, len v niekoľkých krajinách je príjem domácností poberaúcich sociálnu pomoc mierne nad touto hodnotou. Znepokojujúce je, že dokonca aj pre najnižšiu hranicu chudoby - 40 % mediánu príjmu, čo z perspektívy príjmu predstavuje situáciu vážnej chudoby, sme našli len niekoľko krajín, kde domácnosti žijúce zo sociálnej pomoci majú príjem nad touto extrémnou hodnotou.

Preto sa zdá, že príjem poskytovaný prostredníctvom systémov NMP a sociálnej pomoci nepostačuje ani na vyhnutie sa situácii vážnej chudoby, čo je zvyčajne minimálnym cieľom týchto záchranných sietí poslednej inštancie.

Audrey Gueudet Informačná referentka EAPN

Tento článok vznikol na základe správy "Minimum income standards in enlarged EU: Guaranteed Minimum Income Schemes" (Štandardy minimálneho príjmu v rozšírenej EÚ: Systémy nárokovateľného minimálneho príjmu), ktorú vypracoval Ramon Peña Casas v rámci nadnárodného projektu financovaného Európskou komisiou, ktorý viedla EAPN Írsko a ktorý skúmal vhodnosť a uskutočniteľnosť stanovenia sociálnych štandardov v rámci Európy.

http://www.eapn.ie/pdfs/155_paper_%20II_%20Minimum%20income%20standards%20in%20enlarged%20EU.pdf

Minimálny príjem: o čom hovoríme?

Sociálne zabezpečenie a dávky sociálnej pomoci označujú príjmy poskytované verejnými orgánmi z rozličných dôvodov: kvôli chorobe a nespôsobilosti, veku, povinnostiam v rodine, nezamestnanosti, atď. Niektoré z týchto finančných príjmov nazývame **náhradnými dávkami**, pretože nahrádzajú príjem z práce, keď sú ľudia nezamestnaní. Dávky sú usporiadané na základe poistenia alebo sociálnej pomoci.

Systémy minimálneho príjmu sú odlišné od **systémov minimálnych miezd**, ktoré zamestnancom ponúkajú minimálnu výšku platu stanovenú zákonom alebo kolektívnou zmluvou.

Poskytovanie minimálneho príjmu predstavuje systém sociálnej pomoci poslednej inštancie, a preto je záchranným lanom pre najchudobnejších ľudí. Väčšina členských štátov EÚ má nejaký systém minimálneho príjmu, avšak ich dostupnosť a adekvátnosť sa značne líšia. Väčšina z nich nie je dostatočne účinná voči chudobe.

V roku 1992 odporučila Európska rada členským štátom, aby uznali základné právo človeka na "dostatočné zdroje a sociálnu pomoc, aby mohol **viest život v súlade s ľudskou dôstojnosťou**".

Úroveň minimálneho príjmu by mala byť pevne stanovená a zároveň zohľadňovať účasť dotknutých ľudí a národný štandard adekvátnosti a slušnosti.

Systémy minimálneho príjmu by mali byť doplnené kvalitnými dostupnými službami a pre ľudí, ktorí sa môžu vrátiť na trh práce by to mali byť pozitívne kroky, ktoré im pomôžu pri návrate do zamestnania. Preto EAPN presadzuje pojem **primeraný minimálny príjem pre dôstojný život**.

Primeraný minimálny príjem by mal byť základom propagovania vysokej úrovne sociálnych štandardov, aby sme Európsku úniu a členské štáty vnímali ako podporovateľov sociálnej kohézie.

Systémy minimálneho príjmu: Mýty a skutočnosti

Mnoho ľudí sa obáva, že primerané minimálne príjmy by odstránili stimuly k práci a vyplácanie primeraných minimálnych miezd by bolo nevýnosné pre podnikanie a poškodilo by národné hospodárstvo. EAPN požiadalo Johna Veit-Wilsona, medzinárodne uznávaného experta na túto tému, aby reagoval na niektoré bežne sa objavujúce námietky proti systémom primeraného minimálneho príjmu.

Vyšší minimálny príjem by menej stimuloval ľudí k práci, pretože by sa zmenšil rozdiel medzi dávkami sociálnej pomoci a minimálnymi mzdami

Názor, že ľudia si vyberú medzi zamestnaním alebo sociálnymi dávkami na základe obmedzených výpočtov je jednoducho ekonomická teória, ktorá nie je podložená reálnymi dôkazmi. V skutočnosti väčšina ľudí, ktorí môžu pracovať sa snaží nájsť si dostatočne platené zamestnanie, aby sa oni a ich rodiny neocitli v chudobe. Mnohí ľudia, ktorí nemôžu vstúpiť na platený trh práce kvôli svojej mladosti, povinnostiam v rodine, nespôsobilosti alebo veku, rovnako potrebujú primeraný minimálny príjem.

Keď spoločnosť nedokáže ochrániť ľudí pred chudobou poskytnutím primeraného minimálneho príjmu v zamestnanosti či v nezamestnanosti, nielenže poškodzuje týchto ľudí, ich deti a iné odkázané osoby, ale z dlhodobého hľadiska je to nákladnejšie pre spoločnosť a ekonomiku ako celok, napríklad pri ochorení a pracovnej neschopnosti.

Keď spoločnosť nedokáže ochrániť ľudí pred chudobou [...], je to z dlhodobého hľadiska nákladnejšie pre spoločnosť a ekonomiku ako celok

Zvýšenie minimálneho príjmu by viedlo k zvýšenému počtu podvodov s dávkami a systém by sa stal nekontrolovateľný.

Väčšina nesprávne vyplatených dávok sociálnej pomoci je spôsobená skôr chybami než podvodmi (dôkazy Národného revízneho úradu Spojeného kráľovstva (UK National Audit Office)). Mnohé z týchto chýb robia samotní administratívni

pracovníci, pretože systémy sú také komplikované, že ani personál presne neovláda vyplácanie dávok, čo často vedie k tomu, že žiadatelia dostanú menej ako majú nárok, než by dostali príliš veľa.

Ak existujú neoprávnené žiadosti na poskytnutie sociálnej pomoci, je to kvôli tomu, že žiadatelia majú príliš málo peňazí, aby mohli slušne žiť. Mnohé existujúce systémy sociálnej pomoci sú tak administratívne podfinancované, že v súčasnosti nie sú riadené podľa svojich cieľov. Vyššia úroveň dávok, jednoduchšie nároky a lepšie personálne zabezpečenie, to všetko by zefektívnilo systémy tak pri dosahovaní cieľov ako aj pri využívaní zdrojov.

Ak sa zvýši úroveň minimálneho príjmu, pracovníci budú požadovať aj zvýšenie nízkych miezd a podniky si nemôžu dovoliť platiť viac. Aby sme boli konkurencieschopní, musíme prispôbiť a obmedziť sociálny štát.

Toto tvrdenie je opäť založené na príliš zjednodušenej ekonomickej teórii a dôkazy potvrdzujú, že vyššia úroveň minimálnych miezd v členských štátoch EÚ je v súlade s vysokým rastom a stabilnou ekonomikou, s menšími nerovnosťami a lepším sociálnym štátom. Pracovníci by vždy mali dostávať mzdy na úrovni slušnosti.

Prečo by mali ľudia s najnižšími príjmami niesť bremeno udržania bezpečného národného hospodárstva v prospech celej spoločnosti? Ak má zvýšenie ich zárobkov na slušnú úroveň ekonomické dôsledky, tak náklady na prácu, ktorá je prospešná pre spoločnosť by mali niesť ľudia s najväčšími príjmami, nie tí s minimálnymi. Ak si podniky skutočne nemôžu dovoliť mzdy na slušnej úrovni pre tých, ktorí zarábajú najmenej, potom je správne, aby tí, ktorí zarábajú viac než minimum prispievali (prostredníctvom zdaňovania príjmov a ziskov) do zdrojov sociálneho štátu.

Viac odpovedí na bežne sa objavujúce tvrdenia je dostupných na webovej stránke EAPN:

www.eapn.org

Viac informácií o primeranosti príjmu je taktiež dostupných na webovej stránke Johna Veit-Wilsona: www.staff.ncl.ac.uk/veit-wilson

Aké je to žiť z minimálneho príjmu?

“Spôsob, akým sa ľudia na vás dívajú je ponižujúci. Nepovažujú vás za ľudskú bytosť.”

“Problémom nie je, že by sa nám občas minuli peniaze. Skutočným problémom je, že celé naše životy žijeme týmto spôsobom a aj naše deti tak vyrastajú.”

“Nedokážem byť spoločenský. Moje sebavedomie je zničené, pretože každý deň sa musím obávať nasledujúceho dňa.”

“Stratil som priateľov, keďže sa nemôžem zúčastňovať ich aktivít.”

“Po 6 mesiacoch mi znížili príjem kvôli hornej hranici sociálnej podpory. To znamená, že teraz nemám dostatok peňazí, aby som si posledný týždeň v mesiaci kúpil potraviny.”

Citované z Report of 5th Meeting of People experiencing Poverty (Správa z 5-teho stretnutia ľudí žijúcich v chudobe), Rakúske predsedníctvo EÚ, 2006 a z “Voices from the Poverty Line“ (Hlasy z hranice chudoby), EAPN 2006. Tieto dokumenty sú dostupné na webovej stránke EAPN:

www.eapn.org

Kampaň EAPN za minimálny príjem v národných sieťach: Interview s EAPN Rakúsko a EAPN UK

EAPN Rakúsko: Minimálne zabezpečenie si vyžaduje viac než len určitý minimálny príjem mesačne!

Nový systém minimálneho príjmu má byť zavedený začiatkom roku 2009. Má zlepšiť systém sociálnej pomoci, ktorý sa v súčasnosti líši od jedného federálneho štátu k druhému. V tomto systéme ide o zisťovanej príjmovej situácie, teda príjemcovia budú musieť byť k dispozícii pre trh práce, ak sú považovaní za ‘zamestnateľných’.

Hoci nový systém čiastočne zahŕňa prvky, ktoré EAPN Rakúsko požaduje mnohé roky, ešte stále existujú početné obavy týkajúce sa jeho zavedenia. EAPN Rakúsko sa hlavne obáva ako a kým budú zisťované zamestnateľnosť a potreba a kritizuje nedostatok koncepcií o tom, ako lepšie začleniť tých, ktorí sú najviac vzdialení od trhu práce.

Pomocou vizuálnej kampane EAPN, spustí EAPN Rakúsko kampaň, ktorá sa zameriava na skutočnosť, že minimálne zabezpečenie si vyžaduje viac než len určitý minimálny príjem mesačne, ale závisí taktiež od politík trhu práce, ktoré by mali poskytovať dobrú kvalitnú prácu s minimálnym platom a nie nútiť ľudí do akejkoľvek práce za každú cenu.

EAPN Rakúsko taktiež zdôrazní nevyhnutnosť dobrej sociálnej infraštruktúry, ktorá každému zaručuje prístup k vysokokvalitným sociálnym službám. A potrebu lepšej kvalifikácie a špecifických programov školení pre tých, ktorí pracujú v sociálnych servisných centrách a servisných centrách trhu práce. Ľudia, ktorí žijú v chudobe si zaslúžia menej ponižovania a viac rešpektu! Začiatkom marca bola kampaň predstavená rakúskemu prezidentovi.

Michaela Moser
EAPN Rakúsko

EAPN Veľká Británia: Zaradíme primeraný minimálny príjem do politického programu

Kampaň za primeraný minimálny príjem bude dlhým a ťažkým bojom – avšak takým, ktorý je nevyhnutné vyhrať. Skúsenosti kampanierov v Spojenom kráľovstve upozornili na ťažkosti, ktorým čelíme a upriamili našu pozornosť na potrebu nakloniť si naše siete a podporné organizácie, aby sme získali podporu verejnosti pre primeraný minimálny príjem pre všetkých.

Od roku 2003 sme prostredníctvom našej kampane Peanuts4Benefits (Arašidy/Pár šupov k dávkam) ukázali, že dávky rástli percentuálnou mierou, ktorá nielen že bola nižšia než pri priemerných mzdách ale aj nižšia ako inflácia. Reakciou vlády bolo a je sústrediť sa na zvyšovanie miery zamestnanosti. Avšak ich jediným cieľom je dosiahnuť 80 %-nú mieru zamestnanosti a tak budú milióny odkázané na dávky.

Systematická kampaň propagandy všetkých vlád za posledných 30 rokov prezentovala väčšinu žiadateľov dávok ako príživníkov, ktorí sú vo veľkej miere zodpovední za vlastnú chudobu. Na rozdiel od presadzovania primeraného minimálneho príjmu, vlády podporovali názor, že žiadatelia by nemali dostať nič, pokiaľ sa nerozhodnú pomôcť si

sami alebo kým vo vlastnom záujme neprijmú “verejnosprospešnú prácu”.

To aj napriek štúdiám, ktoré dokazujú, že k zdravému životnému štýlu by jednotlivec potreboval dvojnásobok dávok, ktoré v súčasnosti poberá.

Kampaň EAPN za minimálny príjem predstavuje veľkú podporu pre kampanierov v Spojenom kráľovstve. Vytvorené propagačné materiály budú neoceniteľné pri presviedčaní organizácií, že môžeme zmeniť názory a že táto problematika je spoločná pre všetky siete v celej Európe.

Nemáme žiadne ilúzie o rozsahu úlohy, ktorej čelíme, ak však budeme bojovať, môžeme vyhrať. Ak nebudeme, potom určite prehráme.

Colin Hampton
EAPN Veľká Británia

Neľahké rozprávanie o chudobe...

Kampaň za slušný minimálny príjem predstavuje nový druh činnosti EAPN. Kým bola pripravovaná – a najmä imidž kampane zobrazený na prvej strane – vynorili sa mnohé rozličné otázky, najmä ako propagovať naše posolstvo bez toho, aby to stigmatizovalo ľudí žijúcich v chudobe?

Naše kontakty s rozličnými poskytovateľmi služieb, tak pre túto kampaň ako aj pre iné projekty, nám opätovne ukázali, že ľudia sú neinformovaní o chudobe – najmä v médiách a širokej spoločnosti.

Je potrebné urobiť kus práce a informovať ľudí o mnohých tvárach chudoby a sociálneho vylúčenia, aby sme rozptýlili všetky mentálne predstavy, ktoré “chudoba” evokuje.

Prvou vecou je objasniť ľuďom rozsah chudoby v našich krajinách. Bezmyšlienkovou reakciou je poprieť fakty. Ako by mohol mať jeden z najbohatších regiónov sveta tak veľa ľudí žijúcich v chudobe?

Ďalšou vecou je vysvetliť, že neexistuje nediferencovaná masa “chudobných”, ale skôr rozliční jednotlivci žijúci rozdielne životy s rozmanitými problémami, takže je bezvýznamné usilovať sa nasadiť chudobe jednu tvár. Nakoniec musíme zmeniť negatívne predstavy, s ktorými sa chudoba často spája. Chudobní sú často obviňovaní za vlastnú kritickú situáciu. Zdá sa, že vo verejnej debате dôraz na “zodpovednosť

jednotlivca” ako vysvetlenie chudoby rastie tak rýchlo, ako rýchlo sa stráca dôraz na “nespravodlivosť”.

Audrey Gueudet
Komunikačná referentka EAPN

SPRÁVY Z BELGICKA

Kampaň EAPN Belgicko za minimálny príjem vyvoláva pozitívne reakcie

Belgická sieť v posledných mesiacoch aktívne presadzovala európsku kampaň EAPN za minimálny príjem.

Belgická sieť a jej regionálne siete spustili kampaň vo forme písania listov voči príslušným federálnym a regionálnym ministrom a povzbudili množstvo organizácií a jednotlivcov, aby nasledovali ich príklad. Použili sme materiál vo francúzštine, leták a listy sme preložili do holandčiny a pridali sme zoznam príslušných ministrov. Samotná Belgická sieť taktiež napísala všetkým federálnym a regionálnym ministrom, predsedom politických strán a belgickým europoslancom.

Kampaň mohla byť rozsiahlejšia, keby sme vopred upozornili všetky organizácie a osobne kontaktovali kľúčových ministrov alebo ich asistentov. Najväčším nepriateľom je čas: Belgická sieť nemá iných zamestnancov okrem jednej osoby, dočasne poverenej prípravou Európskeho stretnutia ľudí žijúcich v chudobe.

Počas konzultácií s Komisiou sme dostali veľmi pozitívnu spätnú väzbu od lídra Flámskej liberálnej strany ako odkaz podpory pre naše požiadavky. Gratulácie ku kampani a vyjadrenia podpory sme dostali aj od Belgického zastúpenia v EÚ, od federálnej agentúry pre

sociálnu integráciu, Zelených a socialistických europoslancov.

Reakcia belgickej vlády na Oznámenie Európskej komisie o aktívnej inklúzii bola prediskutovaná na našich štvrtročných stretnutiach s federálnou agentúrou pre sociálnu integráciu, pričom agentúra prisľúbila nadviazať kontakt s inými rezortmi v snahe dosiahnuť pozitívnu reakciu. Nanešťastie problémy pri zostavovaní novej federálnej vlády zabránili príslušným ministrom, aby odpovedali včas, takže Belgické zastúpenie v EÚ sa dobrovoľne prihlásilo, že bude aj naďalej pokračovať v úsilí dosiahnuť pozitívnu belgickú reakciu. Zaslali sme im stanovisko EAPN. Belgická sieť taktiež požiadala Ministra pre sociálnu integráciu, aby danú záležitosť osobne presadzoval a zabezpečil, že reakcia sa dostane k Európskej komisii, aj keď po stanovenom termíne. Dúfajme, že konečný výsledok bude taký pozitívny ako v prvom kole v roku 2006.

Belgická sieť tiež navrhla pridať minimálny príjem k témam, ktoré budú analyzované v ďalšej Strategickej správe o sociálnej ochrane a sociálnej inklúzii 2008-2011. V skutočnosti chceme, aby všetky minimálne prídavky dosiahli aspoň úroveň hranice chudoby. Tento návrh bol prejednaný v NAP 2006-08 (Národný akčný plán), avšak len pre minimálne dôchodky, čo dokazuje morálnu neprijateľnosť skutočnosti, že štát núti ľudí bez iných zdrojov príjmu, aby žili pod hranicou chudoby.

Argumentovali sme, že čo platí pre minimálne dôchodky, platí taktiež pre všetky minimálne dávky sub-chudoby. Náš argument podporili všetci zúčastnení a predložíme ho na medziministerskej konferencii o sociálnej integrácii, ktorá rozhodne o novej strategickej správe. Budeme sa tým podrobne zaoberať každé dva týždne na stretnutiach “Akcie” Pracovnej skupiny strategickej správy o sociálnej ochrane a sociálnej inklúzii.

Ludo Horemans
EAPN Belgicko

EAPN Belgicko stredobodom pozornosti

Odzrkadľujúc federálnu štruktúru Belgicka, aktivity Belgickej siete proti chudobe (Belgisch Netwerk Armoedebestrijding - EAPN Belgicko) sú rozdelené medzi 3 regionálne zoskupenia: flámsku, valónsku a bruselskú sieť.

Záležitosti federálnej vlády a politické otázky na európskej úrovni monitoruje a rieši Belgická sieť, ktorá neustále informuje členské organizácie regionálnej siete o vývoji politík v rámci EÚ.

Pracovná skupina Belgickej siete pre európsku politiku riadi národné prípravy každoročného Európskeho stretnutia ľuď žijúcich v chudobe. To sa realizuje prostredníctvom 5 národných stretnutí a série regionálnych stretnutí, na ktorých sa zúčastňujú ľudia žijúci v chudobe a predstavitelia rôznych federálnych agentúr. Skupina sa každý rok taktiež zúčastňuje na niekoľkých rozsiahlejších informačných a diskusných fórach o vývoji federálnych a európskych politík.

EAPN Belgicko usmerňuje tieto interné aktivity siete na stretnutiach s inými hráčmi "Akcie" pracovnej skupiny, ktorú zriadila belgická federálna vláda, aby pripravila Správu o stratégii sociálnej ochrany a sociálnej inklúzie. Belgická sieť sa tiež štvrtročne stretáva s belgickou agentúrou pre sociálnu integráciu, aby prediskutovali pokrok pri riešení chudoby a všeobecnú vládnu politiku.

L.H

Belgická politická kríza spôsobuje sociálnu neistotu

Belgicko je politicky neaktívne od federálnych volieb v júni 2007. Až v polovici decembra 2007 bola ustanovená dočasná vláda, ktorej úlohou bolo pripraviť pôdu pre definitívnu vládu v marci 2008. Počas tohto medzivládia neboli alebo nemohli byť prijaté náležité rozhodnutia v mnohých oblastiach vrátane sociálnych politík. Nebola poskytnutá reakcia na druhé kolo konzultácií Komisie o minimálnom príjme,

pretože príslušní ministri nemali čas zaoberať sa touto otázkou.

Sociálna klíma v Belgicku je v poslednom čase veľmi znepokojujúca. Ceny za energie neúprosne stúpajú. Prieskum ukázal, že náklady na potraviny a iné základné položky sa v priebehu roka zvýšili o 15 %, kým platy vzrástli len o 2 %. Nájom a iné náklady na bývanie (elektrina, plyn a voda) pohltia 2/3 minimálnych prídavkov, ale sú takmer nedostupné pre ľudí s nižšími príjmami. Tieto faktory spôsobili extrémne znepokojenie medzi širokými vrstvami spoločnosti (zasiahli oveľa viac ľudí než len chudobných) a vyústili do množstva štrajkov v priemysle a obchode a do rozšírenej nestability v celom hospodárstve. Zatiaľ stále chýba silná a proaktívna vláda. Vždy, keď členovia vlády alebo iné prominentné osobnosti vystupujú v zahraničí, nastoľujú sa otázky o zvyčajne celkom stabilnej sociálnej situácii Belgicka.

Táto sociálna neistota – ktorá najviac postihuje ľudí s minimálnymi dávkami, keďže väčšina žije v chudobe – ide spolu s narastajúcou tendenciou "aktivovať" žiadateľov o minimálny príjem, pričom ich robí čoraz viac zodpovednými za vlastnú kritickú situáciu. V prosperujúcej ekonomike s množstvom voľných pracovných miest sa ktokoľvek, kto nie je zamestnaný považuje za neschopného využiť dostupné príležitosti a preto je zodpovedný za vlastnú nezamestnanosť. Dôsledkom je "hon na čarodejnice" zameraný na každého, kto nie je zamestnaný.

Táto sociálna neistota ide spolu s narastajúcou tendenciou "aktivovať" žiadateľov o minimálny príjem

V snahe dosiahnuť cieľ zvýšenej miery zamestnanosti stanovený EÚ, sú tí, ktorí nie sú schopní z rozmanitých dôvodov splniť pomerne náročné požiadavky trhu práce vystavení nátlaku a potrestaní stratou nároku na minimálny príjem. Na druhej strane sa s nelegálne sa zdržiavajúcimi občanmi z krajín tretieho sveta a dokonca aj z nových členských štátov zaobchádza ako s nelegálnymi cudzincami, ktorí sú väznení ako zločinci – vrátane detí – a násilne vystavovaní do ich krajiny pôvodu, hoci prieskum preukázal, že je potrebné viac zahraničnej pracovnej sily na udržanie súčasnej úrovne sociálneho zabezpečenia. Dokonca aj regionálne a národné asociácie zamestnávateľov sú zástancom toho, aby ich pozície boli upravené za účelom vyriešiť nedostatok pracovných síl. Avšak federálna prisťahovalecká politika zostáva represívna, ako

keby jediným spôsobom prospešným pre belgickú ekonomiku bola repatriácia prisťahovalcov. Táto politika je v priamom rozpore s prístupom regionálnej vlády, podľa ktorého "...nelegálne sa zdržujúcim ľuďom musíme poskytnúť možnosť uplatňovať svoje práva efektívne a ponúknuť im významné vyhliadky do budúcnosti".

Ludo Horemans
EAPN Belgicko

Network News (Správy Siete) sa usiluje viesť debaty o špecifických témach. Vyjadrené názory sa nemusia zhodovať s názormi EAPN. Ak chcete reagovať na obsah tohto čísla, pošlite mail na team@eapn.skynet.be

Editor: Fintan Farrell

Zodpovedná redaktorka: Audrey Gueudet

EAPN, Square de Meeûs 18 – B-1050 Brusel

Tel. +32 2 226 58 50 – Fax: +32 2 226 58 69 – Email: team@eapn.skynet.be – Webová stránka:

www.eapn.org

Vydané s podporou Európskej komisie